

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія
Кафедра соціально-економічних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Безпека дорожнього руху»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

262 Правоохоронна діяльність (поліцейські)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 22.12.2022 №12

СХВАЛЕНО

Вченою радою
Сумської філії
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.12.2022 № 12

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС спеціальних дисциплін
Протокол від 21.12.2022 № 12

Розглянуто на засіданні кафедри соціально-економічних дисциплін Протокол
від 06.12.2022 №8

Розробник:

викладач кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії ХНУВС,
Ніколаєнко В.Г.

Рецензенти:

1. Директор ТОВ «СВВВ Інтерком » Клименко В.І.
2. Викладач загально профільних дисциплін інституту післядипломної освіти
Харківського національного університету внутрішніх справ Захарченко С.О.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3 Загальна кількість годин – 90 Кількість тем – 9	26 Цивільна безпека 262 Правоохоронна діяльність перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Навчальний курс <u>1 (денна)</u> Семестр <u>2 (денна)</u> Види контролю: <u>екзамен</u>
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання Практичні заняття - 48; Самостійна робота – <u>42</u> ;		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою – викладання навчальної дисципліни «Безпека дорожнього руху» є формування та систематизація знань про сучасний стан системи забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні.

Завдання – навчити здобувачів вищої освіти:

- формування у курсантів, як майбутніх працівників поліції знань, вмінь та навичок, які відповідають професійно-кваліфікаційним характеристикам основних посад працівників Міністерства внутрішніх справ України та завданням, які ставляться перед поліцією на конкретному етапі розвитку українського суспільства;
- розвиток у працівників поліції теоретичних знань і практичних навичок по організації та забезпеченню безпеки дорожнього руху в Україні, дій в нетипових та екстремальних ситуаціях на дорозі;
- формування у працівників поліції системного підходу до прийняття рішень на виконання поставлених задач у будь-яких умовах обстановки;
- формування постійної готовності до рішучих і вмілих дій на дорозі при виникненні ДТП, в тому числі з наданням допомоги поліцейськими особам які цього потребують;
- формування у працівників поліції високих морально-психологічних, вольових, фізичних якостей, свідомої дисципліни та поєднання їх з професійними навичками та вміннями при вирішенні службових завдань.

Міждисциплінарні зв'язки:

«Безпека дорожнього руху» пов'язана з такими дисциплінами як: «Особиста безпека поліцейського», «Домедична підготовка», «Поліцейська діяльність», «Адміністративне право», «Тактико-спеціальна підготовка».

Очікувані результати навчання: в результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинний

знати:

- основи теорії безпеки дорожнього руху її предмет, мету, завдання;
- основи правового і організаційного регулювання діяльності поліції України в складних дорожніх умовах;
- технічні характеристики транспортних засобів, нормативно-правові основи і правила та причини зупинки транспортних засобів, які експлуатуються і можуть створювати різних видів небезпеку;
- організацію і порядок дій при несенні служби для забезпечення безпеки дорожнього руху;
- сутність та види причин концентрації ДТП, на різних ділянках вулично-дорожньої мережі;
- основи організації безпеки на дорозі і контроль за дотриманням ПДР всіма учасниками дорожнього руху;
- організацію роботи керівника підрозділу, патрульної групи, старшого екіпажу до дій в ускладнених погодних умовах;
- основи розробки, оформлення і ведення службових документів щодо несення служби по забезпеченню безпеки на вулично-дорожньої мережі;
- методику розрахунку сил і засобів при виконанні службових завдань в різних умовах при великій кількості концентрації ДТП на небезпечних ділянках дороги;
- основи автомобільної підготовки;
- основні положення та терміни, що закріплені у нормативно-правових актах стосовно забезпечення безпеки дорожнього руху;
- основну нормативно-правову базу застосування засобів контролю рівня алкогольних речовин;
- теоретичні основи та основні принципи роботи по створенню сприятливих умов для забезпечення безпеки дорожнього руху;
- практичні навички роботи на окремих ділянками дороги які є потенційно небезпечними.

вміти:

- вирішувати службові завдання індивідуально та у складі екіпажу чи наряду;

- з'ясовувати отримане завдання, оцінювати дорожню обстановку, проводити розрахунок безпечного місцезнаходження на проїзній частині чи

узбіччі, приймати доцільні рішення, ставити завдання підлеглим, організовувати взаємодію, всебічне забезпечення і управління;

- забезпечувати безпеку учасників дорожнього руху, особисту безпеку та безпеку підпорядкованого особового складу при виконанні службових завдань;
- оформляти службові графічні документи, схеми ДТП;
- орієнтуватися на місцевості та проїзній частині, знати частини та елементи дороги.

- успішно застосовувати сучасні спеціальні технічні засоби, що знаходяться у поліції;

- вирішувати питання планування та ефективного використання спеціальної техніки;

- класифікувати технічні засоби за їхніми описами та технічними характеристиками.

На вивчення навчальної дисципліни за денною формою навчання відводиться – 90 годин / 3,0 кредитів ECTS.

Всі практичні заняття з навчальної дисципліни проводяться двома викладачами на підставі Закону України «Про вищу освіту», Розпорядження МВС України від 01.07.1998 року № 3571/Ан «Про дотримання заходів безпеки при проведенні занять».

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. «Актуальність підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні. Основні поняття безпеки дорожнього руху. Складові безпеки дорожнього руху».

Засади Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні до 2020 року. Основна мета, методи, завдання стратегії. Головні напрямки здійснення комплексу заходів, очікувані результати реалізації стратегії. Основні причини виникнення проблем у галузі безпеки дорожнього руху в Україні. Складові безпеки дорожнього руху в Україні.

Безпечне управління транспортним засобом за умови дотримання вимог ПДР України, з урахуванням дорожньої обстановки, дорожніх умов.

ТЕМА № 2. «Чинники дорожньо-транспортних пригод та заходи профілактики»

Статистична інформація щодо скоєння дорожньо-транспортних пригод. Фактори виникнення дорожньо-транспортних пригод, організаційні, технічні, зовнішні. Завдання Національної поліції щодо профілактики дорожньо-транспортних пригод.

ТЕМА № 3. «Повноваження Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Технічні засоби підвищення безпеки дорожнього руху»

Відповідно до положень Законів України «Про Національну поліцію», «Про дорожній рух», «Про автомобільні дороги» та «Про благоустрій населених пунктів».

Технічні засоби підвищення безпеки дорожнього руху (перше підняте перехрестя в Україні (Львів), Шикани на вулиці (США), Берлінська подушка, «лежачій поліцейський»).

ТЕМА № 4. «Загальні положення ПДР України. Права та обов'язки учасників, регулювальників та інших службових осіб на проїзdnій частині»

Загальні положення відповідно до законів. України «Про дорожній рух», «Про автомобільні дороги». Терміни що використовуються в правилах дорожнього руху України.

Обов'язки і права учасників дорожнього руху.

ДТП: нормативно-правова база оформлення ДТП в адміністративному та кримінальному провадженнях. Відмінність інших подій від ДТП.

Порядок дій учасників при визначенні пріоритетів в русі.

Дорожня розмітка. Дорожні знаки. Попереджувальні сигнали та світлові прилади. Проїзд пішохідних переходів. Перевезення вантажу. Зупинка. Стоянка.

Міжнародний рух. Номерні, розпізнавальні знаки, написи та позначення

ТЕМА №5. «Безпека руху транспортних засобів»

Дистанція, інтервал, зустрічний роз'їзд. Обгін.

Проїзд перехресть (регульованих та нерегульованих).

Рух через залізничні переїзди.

Рух транспортних засобів у колонах.

ТЕМА №6. «Дії поліцейського для забезпечення безпеки дорожнього руху»

Регулювання дорожнього руху здійснюється за допомогою: дорожніх знаків, (попереджувальних, пріоритету, заборонних, наказових, інформаційно-вказівних, сервісу, та табличок до дорожніх знаків), дорожньої розмітки, (горизонтальної та вертикальної), дорожнього обладнання, світлофорів, а також регулювальниками.

Поняття «регулювальник». Сигнали регулювальника.

ТЕМА №7 «Загальні положення про дорожньо-транспортну пригоду. Дії патрульного при прибутті на місце дорожньо-транспортної пригоди. Огляд місця дорожньо-транспортної пригоди. Визначення зони відповідальності поліцейського при прибутті на місце дорожньо-транспортної пригоди»

Система правового регулювання оформлення адміністративних правопорушень за ст. 124 КУпАП.

Загальні положення про дорожньо-транспортну пригоду.

Види дорожньо-транспортних пригод.

Дії патрульного по прибутті на місце скоєння дорожньо-транспортної пригоди.

Огляд місця дорожньо-транспортної пригоди.

Визначення зони відповідальності поліцейського при прибутті на місце дорожньо-транспортної пригоди.

ТЕМА №8. «Визначення та фіксація фактичних даних. Встановлення особи, чії дії (бездіяльність) є причиною дорожньо-транспортної пригоди»

Встановлення та фіксація фактичних даних. Орієнтовний перелік питань, які варто уточнити при опитуванні учасників та свідків дорожньо-транспортної пригоди.

Порядок дій патрульних поліцейських при оформленні дорожньо-транспортної пригоди.

Види документів, які складаються при оформленні дорожньо-транспортної пригоди.

Встановлення особи, чії дії (бездіяльність) є причиною дорожньо-транспортної пригоди.

ТЕМА №9. «Огляд на стан сп'яніння. Принцип роботи та призначення алкотестера»

Загальна характеристика впливу алкоголю на фізіологічний стан водія.

Правові підстави застосування алкотестера.

Характеристика алкотестера DRAGER 6820.

Порядок застосування технічних засобів вимірювання вмісту алкоголю в крові водія.

1.5. Програмні компетентності 262 ПД (поліцейські). НП 2021. ОК27

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни	
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності (КЗ)	ЗК-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК-5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-7. Здатність до адаптації та дії у новій ситуації. ЗК-8. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК-9. Здатність працювати в команді.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності – СК	СК-3 Здатність професійно оперувати категоріальнопонятійним апаратом права і правоохоронної діяльності. СК-4. Здатність до критичного і системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності. СК-8. Здатність ефективно забезпечувати публічну безпеку і порядок. СК-9. Здатність ефективно застосовувати сучасні техніку і технології захисту людини, матеріальних цінностей і суспільних відносин від проявів криміногенної обстановки та обґрунтовувати вибір засобів і систем захисту людини і суспільних відносин;

4.1. Структура навчальної дисципліни
4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер розділу	Номер та назва теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни					Література ***	Вид контролю	
		Всього	з них:						
			лекції	Семінарські	Практичні заняття	Лабораторні заняття			Самостійна робота
Семестр № 1									
	Тема 1. Актуальність підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні. Основні поняття безпеки дорожнього руху. Складові безпеки дорожнього руху	10			6		4		
	Тема 2. Чинники дорожньо-транспортних пригод та заходи профілактики	10			6		4		
	Тема 3. Повноваження Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Технічні засоби підвищення безпеки дорожнього руху	10			6		4		
	Тема 4. Загальні положення ПДР України. Права та обов'язки учасників, регулювальників та інших службових осіб на проїздній частині.	10			6		4		
	Тема 5. Безпека руху транспортних засобів	10			6		4		
	Тема 6. Дії поліцейського для забезпечення безпеки дорожнього руху	8			4		4		
	Тема 7. Загальні положення про дорожньо-транспортну пригоду. Дії патрульного при прибутті на місце дорожньо-транспортної пригоди. Огляд місця дорожньо-транспортної пригоди. Визначення зони відповідальності поліцейського при прибутті на місце дорожньо-транспортної пригоди	10			4		6		
	Тема 8. Визначення та	10			4		6		

фіксація фактичних даних. Встановлення особи, чий дії (бездіяльність) є причиною дорожньо-транспортної пригоди								
Тема 9. Огляд на стан сп'яніння. Принцип роботи та призначення алкотестера	12			6		6		
Всього за 1 семестр:	90			48		42		

4.1.3 Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни			Література:
Тема № 1: Актуальність підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні. Основні поняття безпеки дорожнього руху. Складові безпеки дорожнього руху			
1	1. Законспектувати і вивчити програмні питання 1. Засади Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні до 2024 року. 2. Основні причини виникнення проблем у галузі безпеки дорожнього руху в Україні. 3. Складові безпеки дорожнього руху в Україні.		1,2,3,4
2	Скласти словник термінів до теми.		
Тема № 2: Чинники дорожньо-транспортних пригод та заходи профілактики			
1	Законспектувати і вивчити програмні питання (ДСР): 1. Статистична інформація щодо дорожньо-транспортних пригод. 2. Фактори виникнення дорожньо-транспортних пригод. 3. Завдання Національної поліції щодо профілактики дорожньо-транспортних пригод.		1,2,3,6,7
2	Скласти словник термінів до теми.		
Тема №3: Повноваження Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Технічні засоби підвищення безпеки дорожнього руху			
1	Законспектувати і вивчити програмні питання: 1. Повноваження Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. 2. Технічні засоби підвищення безпеки дорожнього руху		1,2,3,5,8,10
2	Скласти словник термінів до теми.		
Тема № 4: Загальні положення ПДР України. Права та обов'язки учасників, регулювальників та інших службових осіб на проїзній частині.			
1	Законспектувати і вивчити програмні питання: 1. Обов'язки і права учасників дорожнього руху. 2. ДТП: нормативно-правова база оформлення ДТП в адміністративному та кримінальному провадженнях.		1,2,3,5,7,9,10

	Відмінність інших подій від ДТП. 3. Порядок дій учасників при визначенні пріоритетів в русі. 4. Дорожня розмітка. Дорожні знаки. Попереджувальні сигнали та світлові прилади. Проїзд пішохідних переходів. Перевезення вантажу. Зупинка. Стоянка. 5. Міжнародний рух. Номерні, розпізнавальні знаки, написи та позначення.	
2	Скласти словник термінів до теми.	
Тема № 5: Безпека руху транспортних засобів		
1	Законспектувати і вивчити програмні питання: 1. Дистанція, інтервал, зустрічний роз'їзд. Обгін. 2. Проїзд перехресть. 3. Рух через залізничні переїзди. 4. Рух транспортних засобів у колонах.	3,4,7,9,10
2	Скласти словник термінів до теми.	
Тема № 6: Дії поліцейського для забезпечення безпеки дорожнього руху		
1	Законспектувати і вивчити програмні питання (ДСР): 1. Регулювання дорожнього руху. 2. Поняття «регулювальник». 3. Сигнали регулювальника	1,2,3,5,7,9,10
2	Скласти словник термінів до теми.	
Тема № 7: Загальні положення про дорожньо-транспортну пригоду. Дії патрульного при прибутті на місце дорожньо-транспортної пригоди. Огляд місця дорожньо-транспортної пригоди. Визначення зони відповідальності поліцейського при прибутті на місце дорожньо-транспортної пригоди		
1	Законспектувати і вивчити програмні питання (ДСР): 1. Система правового регулювання оформлення адміністративних правопорушень за ст. 124 КУпАП. 2. Загальні положення про дорожньо-транспортну пригоду. 3. Види дорожньо-транспортних пригод. 4. Дії патрульного по прибутті на місце скоєння дорожньо-транспортної пригоди. 5. Огляд місця дорожньо-транспортної пригоди. 6. Визначення зони відповідальності поліцейського при прибутті на місце дорожньо-транспортної пригоди	1,3,4,5,7,9,10
2	Скласти словник термінів до теми.	
Тема № 8: Визначення та фіксація фактичних даних. Встановлення особи, чиї дії (бездіяльність) є причиною дорожньо-транспортної пригоди		
1	Законспектувати і вивчити програмні питання : 1. Встановлення та фіксація фактичних даних. Орієнтовний перелік питань, які варто уточнити при опитуванні учасників та свідків дорожньо-транспортної пригоди. 2. Порядок дій патрульних поліцейських при оформленні дорожньо-транспортної пригоди. 3. Види документів, які складаються при оформленні	1,2,3,5,7,9,10,11

	дорожньо-транспортної пригоди. 4. Встановлення особи, чиї дії (бездіяльність) є причиною дорожньо-транспортної пригоди.	
2	Скласти словник термінів до теми.	
Тема №9: Огляд на стан сп'яніння. Принцип роботи та призначення алкотестера		
1	Законспектувати і вивчити програмні питання (ДСР): 1. Загальна характеристика впливу алкоголю на фізіологічний стан водія. 2. Правові підстави застосування алкотестера. 3. Характеристика алкотестера DRAGER 6820. 4. Порядок застосування технічних засобів вимірювання вмісту алкоголю в крові водія.	1,3,4,5,7,9,10
2	Скласти словник термінів до теми.	

5. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Засади Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні до 2024 року.
2. Основні причини виникнення проблем у галузі безпеки дорожнього руху в Україні.
3. Статистична інформація щодо дорожньо-транспортних пригод.
4. Фактори виникнення дорожньо-транспортних пригод.
5. Завдання Національної поліції щодо профілактики дорожньо-транспортних пригод.
6. Повноваження Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.
7. Технічні засоби підвищення безпеки дорожнього руху.
8. Обов'язки і права учасників дорожнього руху.
9. ДТП: нормативно-правова база оформлення ДТП в адміністративному та кримінальному провадженнях. Відмінність інших подій від ДТП.
10. Порядок дій учасників при визначенні пріоритетів в русі.
11. Дорожня розмітка. Дорожні знаки. Попереджувальні сигнали та світлові прилади. Проїзд пішохідних переходів. Перевезення вантажу. Зупинка. Стоянка.
12. Міжнародний рух. Номерні, розпізнавальні знаки, написи та позначення.
13. Дистанція, інтервал, зустрічний роз'їзд. Обгін.
14. Проїзд перехресть.
15. Рух через залізничні переїзди.
16. Рух транспортних засобів у колонах.
17. Встановлення та фіксація фактичних даних. Орієнтовний перелік питань, які варто уточнити при опитуванні учасників та свідків дорожньо-транспортної пригоди.
18. Порядок дій патрульних поліцейських при оформленні дорожньо-транспортної пригоди.
19. Види документів, які складаються при оформленні дорожньо-транспортної пригоди.

20. Встановлення особи, чий дії (бездіяльність) є причиною дорожньо-транспортної пригоди.
21. Загальна характеристика впливу алкоголю на фізіологічний стан водія.
22. Правові підстави застосування алкотестера.
23. Характеристика алкотестера DRAGER 6820.
24. Порядок застосування технічних засобів вимірювання вмісту алкоголю в крові водія.

5.1.2. Теми курсових робіт - не передбачені навчальним планом

6. Методи навчання

Аудиторні заняття проводяться у формі практичних занять із застосуванням мультимедійного забезпечення, комп'ютерів, фліпчарта з моделями автомобілів та схемами проїзних частин, автомобіля., на яких курсанти повинні якісно опрацювати новий матеріал на рівні вмінь і навичок, закріпити отримані теоретичні знання.

Практичне заняття є активною формою навчального процесу, на яких проводиться моделювання ситуативних задач. Навчання проводиться в формі наочного і групового тренування, групова дискусія, робота в малих групах.

Методика вивчення навчальної дисципліни в цілому передбачає впровадження педагогіки співробітництва, комунікативної культури, педагогічного спілкування викладачів зі курсантами, їх професійної етики, навчання майбутніх фахівців умінню взаємодій з людьми.

Методика викладання також передбачає оптимальне співвідношення теоретичного і практичного навчання, що дозволяє отримати у встановлені терміни курсантами глибоких теоретичних знань, практичних навичок і вмінь з даної дисципліни.

7. Методи контролю

7.1. Контрольні питання, які виносяться на підсумковий контроль (екзамен).

1. Якою є ціль Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні?
2. Основна мета Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні?
3. Згідно Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні, завдяки чому пропонується знизити рівень аварійності на дорогах?
4. Що дозволить реалізація положень і виконання завдань Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні?
5. Безпека дорожнього руху - це...
6. Що включає в себе поняття Безпека дорожнього руху?
7. Назвіть основні чинники забезпечення безпеки дорожнього руху.
8. Вкажіть основні складові безпеки дорожнього руху.
9. Згідно статистики, які аварії відносять до найрозповсюдженіших?

10. Назвіть основні причини ДТП в Україні
11. Назвіть так звані «небезпечні для здоров'я водія фактори»
12. Вкажіть основні фактори, що призводять до виникнення дорожньо-транспортних пригод.
13. Назвіть організаційні причини аварій на дорогах.
14. Що відноситься до технічних причин виникнення аварій на дорогах?
15. Назвіть зовнішні причини аварій на дорогах.
16. Що входить до повноважень Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху?
17. Які засоби підвищення безпеки дорожнього руху відносяться до технічних?
18. Дайте визначення поняттю «шикана», та назвіть її функції.
19. Вкажіть призначення паска безпеки, подушки безпеки та підголівників в транспортному засобі.
20. Що таке «Берлінська подушка» та які її функції вона виконує?
21. Вкажіть осіб які не є учасниками дорожнього руху, та які функції вони виконують на дорозі
22. Згідно з законом України про «Дорожній рух», яка відповідальність передбачена за порушення правил дорожнього руху?
23. Назвіть особливості руху маршрутних транспортних засобів.
24. Перелічіть особливості керування транспортним засобом у зимовий період.
25. За допомогою чого в Україні здійснюється регулювання дорожнього руху?
26. Згідно до Закону України про «Дорожній рух», які розрізняють групи дорожніх знаків?
27. Які попереджувальні сигнали подаються водієм транспортного засобу перед маневрами?
28. Дайте визначення Дорожньо-транспортній пригоді.
29. Вкажіть події що не вважаються Дорожньо-транспортними пригодами, але є дещо схожими.
30. Дайте визначення обгону та випередженню, назвіть їх особливості.
31. Перерахуйте випадки в яких обгін заборонено?
32. Коли рух через залізничні переїзди заборонено?
33. Перерахуйте призначення попереджувальних знаків.
34. Назвіть призначення знаків пріоритету.
35. Вкажіть, яке призначення виконують заборонні знаки.
36. Назвіть призначення наказових знаків.
37. Поясніть призначення інформаційно-вказівних знаків.
38. Назвіть види та функції дорожньої розмітки.
39. Дайте визначення та вкажіть обов'язки регулювальника.
40. Що таке сигнали регулювальника?
41. В якому положенні повинен стояти регулювальник для того щоб: з лівого і правого боків — дозволено рух трамвая прямо, нерейковим транспортним засобам — прямо і праворуч; пішоходам дозволено переходити проїзну частину за спиною та перед грудьми регулювальника;

42. В якому положенні повинен стояти регулювальник для того щоб: з лівого боку — дозволено рух трамвая ліворуч, нерейковим транспортним засобам — у всіх напрямках; пішоходам дозволено переходити проїзну частину за спиною регулювальника;
43. В якому положенні повинен стояти регулювальник для того щоб: рух усіх транспортних засобів і пішоходів був заборонений в усіх напрямках
44. Назвіть ознаки дорожньо-транспортної пригоди.
45. Назвіть види дорожньо-транспортних пригод.
46. Який безпечний інтервал між транспортними засобами, що рухаються в колоні?
47. Дайте визначення та перерахуйте особливості дорожніх умов та обстановки?
48. Які види технічного обслуговування вам відомі?
49. Перерахуйте особливості руху в тунелі.
50. Яку швидкість не повинен перевищувати транспортний засіб під час буксирування?
51. Перерахуйте види шин, які вам відомі?
52. Вкажіть, як залежить безпека дорожнього руху від дорожніх умов та обстановки.
53. Як залежить безпека дорожнього руху від транспортного засобу?
54. Як водій може впливати на безпеку дорожнього руху?
55. Як може залежати безпека дорожнього руху від пішоходів?
56. Як залежить безпека дорожнього руху від поведінки пасажирів?
57. Поняття зупини та стоянки. Особливості вимушеної зупинки.
58. Видимість у напрямку руху - це?
59. Вкажіть швидкість, яку водій не має перевищувати в: населеному пункті; на автомагістралі; в місті.
60. Назвіть безпечну швидкість при русі в колоні.
61. Який попереджувальний сигнал вмикається на транспортних засобах колони під час зупинки?
62. У яких місцях заборонено стоянку транспортних засобів?
63. За допомогою чого працівники поліції можуть подавати вимогу про зупинку транспортного засобу?
64. Що вмикається у разі вимушеної зупинки на дорозі?
65. Ближче якої відстані від залізничного переїзду водієві транспортного засобу заборонена стоянка?
66. За яких умов водії оперативних транспортних засобів мають перевагу в русі перед іншими учасниками дорожнього руху?
67. Особливості руху транспортних засобів у разі відсутності або несправності світлових показників повороту та сигналів гальмування.
68. Якою є кінцева мета державної політики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху?
69. В яких місцях забороняється зупинка транспортних засобів?
70. Які дії повинен виконати громадянин у разі причетності до Дорожньо-транспортної пригоди?

71. Зі скількох років дозволяється рухатися на велосипеді по дорогах?
72. Який сигнал використовується регулювальником для привертання уваги учасників дорожнього руху?
73. В яких випадках повинна бути ввімкнена аварійна світлова сигналізація?
74. За яких умов дозволяється перевезення крупно-габаритного вантажу?
75. Вплив алкогольного сп'яніння(водія, пішохода) на вірогідність виникнення дорожньо-транспортної пригоди.
76. Чи дозволяється перевезення пасажирів на велосипеді, якщо так то за яких умов?
77. Ви водій автомобіля, рухаючись по мосту, зрозуміли, що обрали невірний напрямок. Опишіть Ваші дії.
78. Ви на ділянці дороги, позначеній знаком «Крутий підйом», на вашій смузі нерухома перешкода, що обмежує зустрічний роз'їзд. Як Вам виконати роз'їзд із зустрічним автомобілем, що рухається на спуск?
79. Чим Ви повинні керуватися, якщо значення дорожніх знаків і ліній горизонтальної розмітки суперечать одне одному?
80. Які дії заборонені водієві транспортного засобу, якщо його обганяють?
81. Чи завжди на оперативному транспортному засобі, що виконує невідкладне службове завдання, поряд з увімкненими проблісковими маячками червоного або синього кольору необхідно вмикати спеціальний звуковий сигнал? Поясніть свою відповідь.
82. Знаки якої групи запроваджують або скасовують обмеження в русі на проїзній частині?
83. З якою максимальною швидкістю дозволено рух транспортних засобів, якими керують водії зі стажем до двох років, на всіх дорогах за межами населених пунктів?
84. Ви розпочинаєте рух на автомобілі. Який попереджувальний сигнал ви повинні показати?
85. Назвіть вимоги які є обов'язковими для дороги, позначеної знаком «Автомагістраль»?
86. Перелічіть маршрутні транспортні засоби.
87. Чи дозволено виконувати випередження на проїзній частині, якщо так то з якого боку?
88. Перелічіть фактори, які характеризують недостатню видимість.
89. Яка нормальна тривалість робочого часу водія?
90. Яка необхідна умова при огляді водія на предмет алкогольного сп'яніння на місці зупинки транспортного засобу?
91. Поняття «безпечних дорожніх факторів». Окремі види.
92. Порушення правил дорожнього руху та їх наслідки.
93. Поняття та види «ДТП».
94. Фактори які впливають на зниження негативних наслідків при виникненні ДТП.
95. Основні причини виникнення ДТП.
96. Рекомендації щодо профілактики ДТП.

97. Презентація заходів профілактики ДТП.
98. Види ДТП.
99. Фактори які можуть провокувати аварії.
100. Потенційно-небезпечні місця.
101. Аварійно-небезпечна ділянка дороги.
102. Визначення аварійно-небезпечних ділянок дороги.
103. Зниження аварійності на дорогах.
104. Регулювання дорожнього руху.
105. Сигнали регулювальника.
106. Водій механічного транспортного засобу повинен мати при собі.
107. Для забезпечення безпеки дорожнього руху водій зобов'язаний.
108. Водієві забороняється.
109. Регулювання дорожнього руху здійснюється за допомогою
110. Перевагу сигнали регулювальника мають перед.
111. Дорожні знаки поділяються на групи:
112. Призначення та види дорожньої розмітки.
113. Дорожнє обладнання.
114. Реверсивний рух.
115. Розворот забороняється.
116. Швидкість руху.
117. Дистанція, інтервал, зустрічний роз'їзд.
118. В чому перед початком обгону водій повинен переконатися.
119. Де обгін заборонено.
120. Зупинка та стоянка забороняється.
121. Поняття «регулювальник»?
122. За допомогою чого здійснюється регулювання дорожнього руху?
123. Сигнали регулювальника мають перевагу перед?
124. Предмет доказування у справах про порушення правил дорожнього руху, що спричинили дорожньо-транспортну пригоду.
125. Опитування учасників дорожньо-транспортної пригоди та свідків.
126. Тактичні прийоми опитування і їх психологічні основи.
127. Обставини, що підлягають з'ясуванню під час опитування водія, учасників та свідків події.
128. Огляд транспортних засобів та перевірка їх технічного стану.
129. Встановлення особи, винної в дорожньо-транспортній пригоді.
130. Позначення місця дорожньо-транспортної пригоди.
131. Вимоги до огороження місця дорожньо-транспортної пригоди і організації його об'їзду.
132. Виготовлення схеми дорожньо-транспортної пригоди.
133. Додаткові обставини, які підлягають з'ясуванню при опитуванні очевидця дорожньо-транспортної пригоди (пасажира, пішохода, водія іншого транспортного
134. Аналіз механічних пошкоджень на транспортних засобах.
135. Опитування учасників та очевидців пригоди, як джерела додаткової інформації.
136. Перехресні опитування учасників та очевидців пригоди.

137. Перелік питань, на які можна звернути увагу у поясненні:
138. Види документів на місці дорожньо-транспортної пригоди при оформленні події.
139. Що робити, якщо важко визначити статус учасників дорожньо-транспортної пригоди?
140. Матеріали, з якими можуть знайомитись учасники дорожньо-транспортної пригоди.
141. Аналіз записів відео реєстраторів.
142. Обстеження території, яка прилягає до місця дорожньо-транспортної пригоди з метою виявлення камер зовнішнього відео-спостереження.
143. Права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності
144. Правопорушник як учасник дорожньо-транспортної пригоди.
145. Правовий статус правопорушника
146. Особливості участі правопорушника при оформленні дорожньо-транспортної пригоди.
147. Порядок перевірки документації водія.
148. Ознаки алкогольного та наркотичного сп'яніння.
149. Перелік документів, які повинен мати при собі водій механічного транспортного засобу.
150. Підстави і порядок тимчасового вилучення посвідчення водія.
151. Порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.
152. Потерпілий як учасник дорожньо-транспортної пригоди.
153. Правовий статус потерпілого.
154. Особливості участі потерпілого при оформленні дорожньо-транспортної пригоди.
155. Пояснення учасників пригоди та свідків.
156. Умови складання протоколу про адміністративне правопорушення.
157. Документи, що додаються до протоколу про адміністративне правопорушення.
158. Схема місця дорожньо-транспортної пригоди.
159. Порядок тимчасового вилучення посвідчення водія
160. Повноваження поліцейських щодо складання документів при оформленні дорожньо-транспортної пригоди.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання є: екзамен; тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і

має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національної системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (практичні); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за семестр} \end{array} \right) / 2 \cdot 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. ***Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (екзамені) обов'язкова.*** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому

контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (заліку) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівника.

Вимоги до здобувачів вищої освіти щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни, визначені кафедрою соціально-економічних дисциплін:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

2. В самостійній та індивідуальній роботі (СІР) оцінюються:

- виконання і захист індивідуального завдання;
- цільові виступи з аналізом певної наукової концепції;
- конспектування і знання програмних питань, визначених для ДСРС;
- виконання завдань, винесених на самостійне вивчення до кожної теми.

Критерії оцінювання включають роботу на практичних заняттях, виконання самостійних навчальних та індивідуальних творчих завдань, контролів за шкалою ECTS.

При формуванні системи критеріїв оцінювання якості навчання необхідно враховувати 3 основні компоненти: 1) рівень знань; 2) навички самостійної роботи; 3) уміння застосовувати знання на практиці.

Визначаючи рівень знань, слід брати до уваги:

- глибину і міцність знань;
- рівень мислення;
- вміння синтезувати знання по окремих темах;
- вміння складати розгорнутий план відповіді;
- давати точні формулювання;
- правильно користуватись понятійним апаратом;
- культура відповіді (грамотність, логічність і послідовність викладу);
- виконання навичок і прийоми виконання практичних завдань.

Навички самостійної роботи передбачають:

- навички пошуку необхідної літератури і роботи з інтернет-джерелами;
- орієнтацію в потоці інформації по обраній спеціальності;
- навички ведення записів (складання простого і розгорнутого плану, конспекту, реферату, виступу, а також навички науково-пошукової роботи.

Уміння застосовувати знання на практиці.

- реалізація на практичних заняттях

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
			Оцінка	Пояснення
12	97 – 100	Відмінно ("зараховано")	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані , усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
11	94 – 96			
10	90 – 93			
9	85 – 89	Добре ("зараховано")	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома - трьома незначними помилками.
8	80 – 84			
7	75 – 79		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
6	70 – 74	Задовільно ("зараховано")	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, містять помилки , робота з трьома значними помилками.
5	65 – 69			
4	60 – 64		E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
3	40 – 59	Незадовільно („не зараховано")	F X	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
2	21 – 40			
1	1 – 34		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , потрібні практичні навички роботи не сформовані , усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна нормативна

1. Конституція України від 28.06.1996 року з останніми змінами // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Міжнародна Конвенція «Про дорожній рух» (Відень 1968р.);
3. Міжнародна Конвенція «Про дорожній рух» (Відень 1968р.);
4. Про автомобільний транспорт : Закон України від 05.04.2001 № 2344-III. 07.05.2017) // База даних «Законодавство України» / ВР України. Дата оновлення 07.05.2017. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2344-14> (дата звернення: 04.01.2021).
5. Про дорожній рух : Закон України від 30.06.1993 № 3353-XII // База даних «Законодавство України» / ВР України. Дата оновлення : 27.09.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3353-12> (дата звернення: 04.01.2021).
6. Про Правила дорожнього руху : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 року №1306 // База даних «Законодавство України» / ВР України. Дата оновлення : 24.02.2021. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-п> (дата звернення: 24.02.2021).
7. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / ВР України. Дата оновлення : 28.08.2018. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 04.01.2021).
8. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 № 232/94ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. Дата оновлення : 28.12.2015. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр> (дата звернення: 04.01.2021).
9. Закон України «Про автомобільні дороги»;
10. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»;
11. Про затвердження Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, технічного опису та зразка протоколу перевірки технічного стану транспортного засобу: Постанова КМУ від 30.01.2012 № 137;
12. ДСТУ 4100:2021 «Знаки дорожні. Загальні технічні умови. Правила застосування»;
13. Про затвердження Правил паркування транспортних засобів : Постанова КМУ від 3.12.2009 № 1342 // База даних «Законодавство України» / ВР України. Дата оновлення : 05.04.2017. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1342-2009-п> (дата звернення: 04.01.2021).
14. Про внесення змін до ПДР України : Постанова КМУ від 24.02.2021 №152;
15. Європейська Угода про міжнародне перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ) від 30.09.1957 р.,
16. Порядок підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2009 № 487. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487-2009-%D0%BF>
17. Порядок державної акредитації закладів, що проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів та атестації їх спеціалістів. Затверджений Постановою Кабінету Міністрів

України від 20.05.2009 № 490. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/490-2009-%D0%BF>

18. Типова навчальна програма підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів, яка затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2010 № 229. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-2010-%D0%BF>
19. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22.08.2016 № 859 «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1254-16>

Допоміжна

1. Безпека життєдіяльності: підручник / {В.В. Сокупенко, О.М. Бандурка С.М. Бортник та ін.}; за заг. ред. В.В. Сокурєнка ; Харків. Нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2021. 308 с.
2. Охорона праці в діяльності ОВС: Підручник / О.М. Бандурка, І.К. Шаша, І.В. Власенко, П.М. Бортнічук. Х.: НУВС, 2003. 336 с.
3. Нестеренко В.Б. Дорожньо-транспортна пригода.- К., 2010. 104 с.
4. Гузь Л.Є. Дорожньо-транспортні пригоди. Х., 2009. 568 с.
6. Дерех З. Д. Правила дорожнього руху з коментарями і ілюстраціями . Київ : Арій, 2020. 53 с.
7. Правила дорожнього руху з коментарями та ілюстраціями : навч. посіб. / ТОВ «Видавництво «Моноліт» 2021. 226 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <http://www.president.gov.ua/> – офіційне інтернет-представництво Президента України.
2. <http://www.rada.kiev.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/>. – офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <https://moz.gov.ua/> – офіційний сайт міністерства охорони здоров'я України.
5. [http:// www.mvs.gov.ua](http://www.mvs.gov.ua) – офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України.
6. <https://www.npu.gov.ua/> – офіційний сайт Національної поліції України.
7. <http://www.social.org.ua> – офіційний сайт Фонду соціального страхування України.
8. <http://www.rainbow.gov.ua/> – офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України.
9. <https://niss.gov.ua> – офіційний сайт національного інституту стратегічних досліджень.
10. <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10837> - офіційний сайт Харківського національного університету внутрішніх справ.